

Щодо пенсійного забезпечення.

У зв'язку з прийняттям Верховною Радою України 3 жовтня 2017р. Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» № 2148-VIII (далі – Закон) який набрав чинності 11.10.2017р. та враховуючи роз'яснення Пенсійного фонду України повідомляємо таке.

1. Щодо осучаснення пенсій з 1 жовтня 2017 року.

Відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» пенсії, призначені до набрання чинності Законом, з 1 жовтня 2017 року перераховуються із застосуванням середньої заробітної плати по Україні за 2014, 2015 та 2016 рр. - 3 764,4 грн, Ікз-індивідуального коефіцієнту зарплати - ; та Кс- коефіцієнту страхового стажу 1р.·1% **Приклад осучаснення пенсії** $S_z \cdot I_{kz} \cdot K_s$, : де індивідуальний коефіцієнт зарплати 2.5., а стаж - 40 років $3764.4 \cdot 2.5 \cdot 0.40 = 3764$ грн- розмір пенсії.

Процес осучаснення пенсій буде постійним і проводитиметься щороку в автоматичному режимі починаючи з 2021 року.

Закон передбачає гарантії для осіб з інвалідністю з дитинства, дітей з інвалідністю, пенсіонерів, які не мають повного стажу та осіб, які не мають права на пенсію і отримують 949 гривень. Розмір пенсії для них збільшиться на 45% і складе 1373 гривні.

2. Щодо пенсійного віку, трудового та страхового стажу.

Законом не передбачено підвищення пенсійного віку, але з 2018 року вводяться вимоги до страхового стажу.

Так, відповідно до ст. 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування особи мають право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років за наявності страхового стажу не менше **15 років по 31 грудня 2017 року.**

Починаючи з **1 січня 2018 року** право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років мають особи за наявності страхового стажу:

- з 1 січня 2018 року по 31 грудня 2018 року - не менше 25 років;
- з 1 січня 2019 року по 31 грудня 2019 року - не менше 26 років;
- з 1 січня 2020 року по 31 грудня 2020 року - не менше 27 років;
- з 1 січня 2021 року по 31 грудня 2021 року - не менше 28 років;
- з 1 січня 2022 року по 31 грудня 2022 року - не менше 29 років;
- з 1 січня 2023 року по 31 грудня 2023 року - не менше 30 років;
- з 1 січня 2024 року по 31 грудня 2024 року - не менше 31 року;
- з 1 січня 2025 року по 31 грудня 2025 року - не менше 32 років;
- з 1 січня 2026 року по 31 грудня 2026 року - не менше 33 років;
- з 1 січня 2027 року по 31 грудня 2027 року - не менше 34 років;

починаючи з 1 січня 2028 року - не менше 35 років.

До досягнення віку **60 річного віку** право на пенсію за віком за наявності відповідного страхового стажу **мають жінки 1961 року** народження і старші після досягнення ними такого віку:

- 55 років - які народилися по 30 вересня 1956 року включно;
- 55 років 6 місяців - які народилися з 1 жовтня 1956 року по 31 березня 1957 року;
- 56 років - які народилися з 1 квітня 1957 року по 30 вересня 1957 року;
- 56 років 6 місяців - які народилися з 1 жовтня 1957 року по 31 березня 1958 року;
- 57 років - які народилися з 1 квітня 1958 року по 30 вересня 1958 року;
- 57 років 6 місяців - які народилися з 1 жовтня 1958 року по 31 березня 1959 року;
- 58 років - які народилися з 1 квітня 1959 року по 30 вересня 1959 року;
- 58 років 6 місяців - які народилися з 1 жовтня 1959 року по 31 березня 1960 року;
- 59 років - які народилися з 1 квітня 1960 року по 30 вересня 1960 року;
- 59 років 6 місяців - які народилися з 1 жовтня 1960 року по 31 березня 1961 року;
- 60 років - які народилися з 1 квітня 1961 року по 31 грудня 1961 року.

У разі відсутності, починаючи з **1 січня 2018 року**, передбаченого страхового стажу, право на призначення пенсії за віком після досягнення віку **63 роки** мають особи за наявності страхового стажу:

по 31 грудня 2018 року - від 15 до 25 років;

з 1 січня 2019 року по 31 грудня 2019 року - від 16 до 26 років;
з 1 січня 2020 року по 31 грудня 2020 року - від 17 до 27 років;
з 1 січня 2021 року по 31 грудня 2021 року - від 18 до 28 років;
з 1 січня 2022 року по 31 грудня 2022 року - від 19 до 29 років;
з 1 січня 2023 року по 31 грудня 2023 року - від 20 до 30 років;
з 1 січня 2024 року по 31 грудня 2024 року - від 21 до 31 року;
з 1 січня 2025 року по 31 грудня 2025 року - від 22 до 32 років;
з 1 січня 2026 року по 31 грудня 2026 року - від 23 до 33 років;
з 1 січня 2027 року по 31 грудня 2027 року - від 24 до 34 років;
починаючи з 1 січня 2028 року - від 25 до 35 років.

У разі відсутності, починаючи з 1 січня 2019 року, страхового стажу, передбаченого для призначення в 60 чи 63 роки, право на призначення пенсії за віком мають особи після досягнення віку 65 років за наявності страхового стажу:

з 1 січня 2019 року по 31 грудня 2019 року - від 15 до 16 років;
з 1 січня 2020 року по 31 грудня 2020 року - від 15 до 17 років;
з 1 січня 2021 року по 31 грудня 2021 року - від 15 до 18 років;
з 1 січня 2022 року по 31 грудня 2022 року - від 15 до 19 років;
з 1 січня 2023 року по 31 грудня 2023 року - від 15 до 20 років;
з 1 січня 2024 року по 31 грудня 2024 року - від 15 до 21 року;
з 1 січня 2025 року по 31 грудня 2025 року - від 15 до 22 років;
з 1 січня 2026 року по 31 грудня 2026 року - від 15 до 23 років;
з 1 січня 2027 року по 31 грудня 2027 року - від 15 до 24 років;

починаючи з 1 січня 2028 року - від 15 до 25 років.

У разі відсутності, починаючи з 1 січня 2018 року, необхідного страхового стажу на дату досягнення віку, пенсію за віком може бути призначено після набуття необхідного страхового стажу.

Наявність страхового стажу, передбаченого частинами першою - третьою цієї статті, який дає право на призначення пенсії за віком, визначається на дату досягнення особою відповідного віку і не залежить від наявності страхового стажу на дату звернення за призначенням пенсії.

Починаючи з **1 січня 2028 року, у разі наявності 40** і більше календарних років страхового стажу, пенсія за віком призначається незалежно від віку.

Отже, для виходу на пенсію у 2018 р.у 60 років потрібно буде мати 25 років страхового стажу. При стажі від 15 до 25 років на пенсію можна буде вийти у 63 роки, в іншому разі - у 65 років.

При цьому, особи у яких немає страхового стажу, зможуть претендувати на соціальну допомогу при досягненні 63 років, що буде визначатися, виходячи з рівня доходів сім'ї пенсіонера.

Усі нормативи мінімального страхового стажу будуть збільшуватися на один рік кожні 12 місяців до 2028 року. Таким чином, з 2028 року для виходу на пенсію у 60 років потрібно буде мати 35 років страхового стажу.

Трудовий і страховий стаж.

Трудовий стаж - це періоди офіційної роботи, які підтверджуються записами в трудовій книжці і до 01.01.2004р. застосовувався для призначення пенсії.

Починаючи з 1 січня 2004 року для призначення пенсії обчислюється страховий стаж. Що стосується періодів трудової та іншої діяльності, що проходили до **1 січня 2004 року**, то вони прирівнюються до страхового.

Страховий стаж – це період, упродовж якого особа підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню та за який щомісяця сплачені страхові внески в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок.

Страховий стаж обчислюється в місяцях. Неповний місяць роботи зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови, що сума сплачених за цей місяць страхових внесків не менша, ніж мінімальний страховий внесок.

Якщо сума сплачених за відповідний місяць страхових внесків менша, ніж мінімальний страховий внесок, цей період зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови здійснення відповідної доплати. Доплата здійснюється в органах доходів і зборів.

Таким чином, періоди роботи чи іншої діяльності, які проходили після 1 січня 2004 року, зараховуються до страхового стажу, якщо сплачувалися внески до Пенсійного фонду, з урахуванням мінімального страхового внеску.

Тож, як буде враховано при призначенні пенсії той чи інший період діяльності залежить від того, коли відбувалася така діяльність – до чи після 1 січня 2004 року.

Навчання

Статтею 11 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» визначений перелік осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню.

Особи, що навчаються у вищих і середніх спеціальних навчальних закладах, училищах і на курсах по підготовці кадрів, підвищенню кваліфікації та перекваліфікації, в аспірантурі, докторантурі і клінічній ординатурі цим переліком не передбачені.

Водночас передбачена можливість добровільної участі у пенсійному страхуванні. Таким чином, навчання після 01.01.2004 може бути зараховане до страхового стажу за умови сплати страхових внесків на умовах добровільної участі у пенсійному страхуванні.

Періоди навчання у вищих навчальних закладах до 1 січня 2004 року повністю зараховуються до страхового стажу на умовах, що діяли до 1 січня 2004 року (на підставі диплому про закінчення навчального закладу та без будь-якої вимоги щодо сплати внесків).

Страховий стаж при неповному робочому часі.

Для того, щоб до страхового стажу було зараховано повний місяць, потрібно сплатити мінімальний страховий внесок, за наявності мінімальної заробітної плати. У 2017р. мін. заробітна плата становить 3200 грн і сума мінімального страхового внеску становить 704 гривні (22% ЄСВ від 3200 гривень мінімальної зарплатні).

Якщо сума сплаченого внеску є меншою, ніж мінімальний страховий внесок, особа має право доплатити необхідну суму з тим, щоб загальна сума сплачених коштів за відповідний місяць була не меншою, ніж мінімальний страховий внесок. Якщо таку доплату не здійснено, стаж враховується у пропорційно меншому розмірі за визначеною формулою

Всі дані про страховий стаж, починаючи з липня 2000 року, містяться в системі персоналізованого обліку, їх можна отримати в будь-якому відділенні Пенсійного фонду України при наявності паспорту та ідентифікаційного коду, можна скористатися інформаційним кіоском Пенсійного фонду за допомогою свідоцтва про загальнообов'язкове державне соціальне страхування або зареєструватись на електронному порталі Пенсійного фонду України portal.pfu.gov.ua.

Придбання недостатнього трудового стажу.

З 1 січня 2018 разова оплата здійснюватиметься за період не більше ніж за 2 роки відсутнього страхового стажу. При цьому застосовуватиметься додатковий коефіцієнт щодо мінімального страхового внеску:

2 - за період до 12 місяців;

1,5 - за період з 13 до 24 місяців.

Наприклад, якщо врахувати, що з січня 2017р. мінімальна заробітна плата зросла до 3200грн. і (ЄСВ - 22%) становить 704 грн в місяць, то вартість 1 року страхового стажу – 16896грн (з коефіцієнтом 2), два роки – 25300 грн. (коефіцієнт 1.5).

У всіх випадках ця сума не може бути більшою за суму єдиного внеску, обчисленого виходячи з максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановлених на дату укладення договору.

3. Поновлення пенсії працюючим пенсіонерам.

З першого жовтня 2017 року виплата пенсії працюючим пенсіонерам в період роботи поновлюється у встановленому Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» розмірі.

Тобто, Законом ліквідовано 15-ти відсоткове зменшення пенсійного забезпечення для працюючих пенсіонерів. Це означає, що з 1 жовтня кожен працюючий пенсіонер отримуватиме пенсію у повному розмірі.

4. Призначення пенсії та заробітна плата, яка враховується для обчислення пенсії.

Тимчасово, з 1 січня 2018 року по 31 грудня 2018 року, заробітна плата (дохід) для призначення пенсії визначається із середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески за 2016 та 2017 роки"; водночас на перехідний період для нових пенсій вартість року стажу 1,35% зберігається до кінця 2017 року, у тому числі при переведенні з пенсії з інвалідності на пенсію за віком.

При призначенні пенсій в 2018 році при вартості року стажу 1% буде використовуватися показник середньої зарплати за два останніх роки (орієнтовно - 5 227 гривень), з 2019 року - показник середньої зарплати за три останніх роки.

Для обчислення пенсії враховуватимуть тільки офіційну заробітну плату (дохід) за весь період страхового стажу, починаючи з 1 липня 2000 року, тобто заробіток, з якого сплачено внески. За бажанням особи для розрахунку пенсії може бути врахований заробіток за будь-які 5 років поспіль за більш ранній період (до 1 липня 2000 року). Це можливо за умови надання особою довідки (підтвердження) про заробітну плату (з первинними документами) або в разі, якщо страховий стаж, починаючи з 1 липня 2000 року, становить менше 60 місяці, в даному випадку Пенсійним фондом достовірність інформації перевіряється шляхом виїзду на місце.

5. Спеціальні пенсії.

Закон скасовує спеціальні пенсії для наукових працівників, держслужбовців, суддів, та інших категорій. Всі вони переводяться на загальну систему нарахування. Виняток зроблено лише для військовослужбовців і співробітників силових органів.

Також скасовується право на призначення пенсії за вислугу років для працівників освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, прокурорських працівників та інших, які раніше могли виходити на пенсію достроково - за п'ять-десять років до настання пенсійного віку. Запроваджено підвищений тариф єдиного соціального внеску 37% та 29% замість 22% за осіб, зайнятих на роботах відповідно за списком №1 та списком №2 (пільгові категорії професій). Компенсація пільгового виходу на пенсію працівника зайнятого на зазначених роботах буде здійснюватись за рахунок роботодавця.

Тобто, з 1 жовтня 2017р. пенсійне забезпечення наукового (науково-педагогічного) здійснюється відповідно до Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Осучаснення наукової пенсії здійснюється у частині яка виплачується з Пенсійного фонду і призначена на загальних засадах, в частині яка призначена відповідно до Закону України Про наукову і науково-технічну діяльність і виплачувалась з Державного бюджету – без змін.

Якщо розмір пенсії після розрахунку за нормами Закону України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” буде меншим, пенсія продовжує виплачуватися у раніше призначеному розмірі.

6. Зміни в ЄСВ

Законом також внесені зміни до Законів «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», зокрема:

1) Максимальна база нарахування єдиного соціального внеску (ЄСВ) становитиме 15 розмірів мінімальної заробітної плати замість нинішніх 25 розмірів прожиткового мінімуму;

2) Фізособи, які виконують роботи на підставі договору цивільно-правового характеру (ЦПХ), ФОП, а також особи, які провадять незалежну професійну діяльність, члени фермерського господарства тепер також підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню.